

คุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อทางการเรียนวิชาชีพ: กรณีศึกษานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Ethical Ethics Affecting Professional Learning Performance: A Case Study of
Undergraduate Student Teachers at Mahamakut Buddhist University

พระมหาศิธร ทองโยง^{1*}, วิลาวลัย ไชยราช², พันธุ์ช ศรีทิพพันธุ์³

Phramaha Sithorn Thongyong^{1*}, Wilawan Chaiyarach², Phanthad Srithiphan³

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{1*, 2, 3}

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University^{1*, 2, 3}

Sithorn.tho@student.mbu.ac.th^{1*}, Wilawan.Cha@student.mbu.ac.th², Phanthadlsri@mbu.ac.th³

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 245 รูป/คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรม และสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพในระดับมาก โดยด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความซื่อสัตย์ และด้านสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะวิชาชีพครูโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความพอเพียง ($\beta = .253, p < .01$) และความซื่อสัตย์ ($\beta = .203, p < .05$) ผลการศึกษาสะท้อนว่าคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลต่อสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาคูอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม, สมรรถนะวิชาชีพครู, นักศึกษาคู, การถดถอยพหุคูณ

Abstract

This research aimed to examine the understanding of ethics and morality and its impact on professional learning among undergraduate teaching students at Mahamakut Buddhist University. The sample consisted of 245 undergraduate students from the Faculty of Education. Data were collected using questionnaires, a morality and morality understanding test, and a teacher professional competency test. Descriptive statistics and inferential statistics were used for data analysis, including Pearson's product moment correlation coefficient and multiple regression analysis. The results revealed that students had a high level of understanding of ethics and professional learning competency. The highest mean value for ethics and morality was honesty, while the highest mean value for learning management was learning management. The statistically significant correlations between ethics and morality were found to be related to overall teaching professional competency, namely, sufficiency ($\beta = .253$, $p < .01$) and honesty ($\beta = .203$, $p < .05$). The results suggest that ethics and morality significantly influence professional competencies among student teachers and can serve as guidelines for developing more effective curricula and teaching internship activities.

Keywords: Ethics, Professional Academic Competency, Student Teachers, Multiple Regression.

บทนำ

คุณธรรมจริยธรรมเป็น “ฐานราก” ของความเป็นวิชาชีพครู ควบคู่กับสมรรถนะด้านความรู้และทักษะการสอน พฤติกรรมทางจริยธรรมสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ทางวิชาการ การตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ และการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน (Jean Gabriel et al., 2020a) ซึ่งมีงานศึกษาจำนวนมากชี้ว่า ความซื่อสัตย์ทางวิชาการและการรับผิดชอบต่อการศึกษาในระหว่างเรียนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการทำงานภายหลังจบการศึกษา และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย (Nurul & Noni, 2018) จากการรายงานของคุรุสภา (2562) ระบุว่า บริบทในประเทศไทยมีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HED) ยืนยันชัดเจนว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ด้าน “คุณธรรมและจริยธรรม” เป็นหนึ่งใน 5 โดเมนหลักที่ผู้สำเร็จการศึกษาทุกสาขาต้องบรรลุ เช่นเดียวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครูของคุรุสภาที่กำหนดแนวปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เมตตาธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งล้วนเป็นเกณฑ์สำคัญของความเป็นวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สิทธิชัย ดีสัน (2559) ชี้ว่า “คุณธรรม-จริยธรรม” เชื่อมโยงกับ “สมรรถนะ” และผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น งานศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับคุณธรรมจริยธรรมกับสมรรถนะของนักศึกษา พร้อมเสนอแนวทางพัฒนาเชิงระบบเพื่อยกระดับทั้ง 2 มิติไปพร้อมกัน อริยา คูหา และ หริรักษ์ แก้วกับทอง (2559) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของนิสิตครูในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ยังสะท้อนว่า “สมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ” เป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นและอยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบกับมิติสมรรถนะอื่น ๆ ซึ่งตอกย้ำบทบาทของคุณธรรมจริยธรรมต่อความพร้อมวิชาชีพของผู้จะเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Titivorada (2021) กล่าวว่า ความคาดหวังเชิงนโยบายดังกล่าวสะท้อนว่าความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูตั้งแต่ “ช่วงเป็นนักศึกษาครู” ควรหล่อหลอมด้วยคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชนไทยทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะด้านคุณธรรม เนื่องจากประเทศไทยยังเผชิญปัญหาทางสังคมหลายประการที่มีรากเหง้ามาจากความบกพร่องด้านคุณธรรม เช่น การขาดวินัย ความสามัคคี และการทุจริตคอร์รัปชัน

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องอาศัยบทบาทสำคัญของการศึกษาในการสร้างความสมดุลของสังคม (พระครูปลัดจันทร พล สิริโร และคณะ, 2564) ในมุมมองเชิงนโยบาย การขับเคลื่อนการศึกษานานาชาติ (Competency-Based Education) ที่ประเทศไทยผลักดัน ย้ำให้สถาบันผลิตครูต้องพัฒนาทั้ง “ทักษะเชิงวิชาชีพ” และ “คุณธรรมจริยธรรม” ที่หล่อหลอมเจตคติและพฤติกรรมวิชาชีพ สอดคล้องกับกรอบความคาดหวังของสังคมไทยที่มุ่งเป็นสังคมแห่งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่การยกระดับขีดความสามารถ (Charin, M., & Korrvit, J., 2021) ขณะเดียวกัน วรรณกรรมวิจัยร่วมสมัยยังชี้ว่า “สติ-ความเอื้อเฟื้อ-การควบคุมตน” ในฐานะตัวชี้วัดสติปัญญาทางศีลธรรม/คุณธรรม (Moral Intelligence) เป็นทักษะสำคัญที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่นของผู้เรียนครูในระยะยาว (Ujsara et al., 2024)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 (2562) ให้ความหมายการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม นอกจากนี้ยังมีงานของ พระครูใบฎีกาชาลากร อุดกาทโร และ พันธุ์ธัช ศรีทิพพันธุ์ (2567) กล่าวว่า นักศึกษาครูถือเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพราะครูไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน แต่ยังเป็นแบบอย่างสำคัญทางคุณธรรมในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในนักศึกษาครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบทบาทหน้าที่ในอนาคต

งานวิจัยเชิงประจักษ์ในประเทศไทยของ จุฑาภรณ์ ยมพมาศ และกนกกร ศิริสุข (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลักในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต3 ยืนยันว่าประเด็นจริยธรรม (Ethical Sensitivity) และการยึดมั่นในจรรยาบรรณ มีความสัมพันธ์เชิงบวก เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการตัดสินใจทางจริยธรรมที่รอบคอบ (Jean Gabriel et al., 2020b) ในบริบทของประเทศไทย วิศวกร และคณะ (2567) พบว่า ครูไทยส่วนใหญ่มีระดับการยึดมั่นจรรยาบรรณอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ยังขาดแนวทางส่งเสริมที่เป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่ม “นักศึกษาครู” ที่กำลังเข้าสู่วิชาชีพจริง สามารถสรุปได้ว่า ความไวต่อประเด็นจริยธรรมและการยึดมั่นในจรรยาบรรณเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะทางวิชาชีพและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้เรียนในทุกบริบททางการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องว่างความรู้เกี่ยวกับ “กลไกและระดับผลกระทบ” ของคุณธรรมจริยธรรมต่อสมรรถนะการเรียนรู้วิชาชีพในช่วงเป็นนักศึกษาครู จึงเป็นประเด็นหลักที่งานวิจัยมุ่งศึกษาเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีพันธกิจสำคัญในการบูรณาการพุทธธรรมกับวิชาการ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่กับคุณธรรมอันพึงประสงค์ บริบทดังกล่าวจึงเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานวิจัยที่มุ่งศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับสมรรถนะทางการเรียนรู้วิชาชีพของนักศึกษาครูในเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย ดังนี้ 1) ให้หลักฐานเชิงข้อมูลแก่คณะ/หลักสูตรในการออกแบบกิจกรรม/รายวิชาที่ส่งเสริมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (เช่น การประเมินแบบยืนยันตัวตน การสะท้อนคิดด้านคุณธรรม) 2) เสนอแนวทางพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูที่ยึดโยงกับจรรยาบรรณครูสภา และ 3) สนับสนุนพันธกิจของ มมร. ในการบ่มเพาะบัณฑิตครูที่ “เก่งและดี” ตามหลักพุทธธรรม (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2568)

อย่างไรก็ดี โดยเฉพาะหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับ “นักศึกษาครูระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบใดส่งผลต่อ “สมรรถนะทางการเรียนรู้วิชาชีพ” ด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ ค่านิยมวิชาชีพ และเจตคติของความเป็นครู ทั้งนี้อ้างอิงจากอุทัย ขุมเหล็ก และคณะ (2563) ที่ได้เสนอแนวทางการสร้างต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมเสริมคุณธรรมให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศ

งานวิจัยนี้อาศัยกรอบแนวคิดหลักจากทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรม (Moral Development Theory) ของ ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งอธิบายพัฒนาการทางศีลธรรมของมนุษย์ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ ระดับตามกฎเกณฑ์ และระดับเหนือกฎเกณฑ์ โดยมุ่งเน้นการใช้เหตุผลทางศีลธรรมในการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม ทั้งนี้ นักศึกษาคูครูในฐานะผู้เตรียมความพร้อมสู่ความเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณ จำเป็นต้องมีการพัฒนาการทางศีลธรรมในระดับที่สามารถตระหนักรู้และกำกับตนเองได้ เพื่อสะท้อนออกมาในพฤติกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีสมรรถนะ (Competency Theory) ของ McClelland (1973) ซึ่งเสนอว่าสมรรถนะ (Competency) เป็นลักษณะเชิงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนด “สมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพ” ของนักศึกษาคูครู ซึ่งครอบคลุมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การบริหารชั้นเรียน การพัฒนาผู้เรียน การยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ และการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคูครูในสถาบันการศึกษาพุทธศาสนา และเพื่อเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ดังกล่าว

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพ : กรณีศึกษานักศึกษาคูครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยซึ่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มจร.) มีความพยายามในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านจิตใจและการปฏิบัติธรรม ตลอดจนการจัดโครงการบริการวิชาการและกิจกรรมจิตอาสาเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ความพยายามเหล่านี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ทางวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมที่มั่นคงสอดคล้องกับเป้าหมายของการผลิตบัณฑิตครูที่ต้องมีสมรรถนะทั้งด้านวิชาชีพและด้านคุณธรรม สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำทางปัญญา และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคูครูระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคูครูระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคูครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ได้ทราบคุณธรรมจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคูครู ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู
4. ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ด้านการวิจัยเชิงการศึกษาและจริยธรรม ที่สามารถต่อยอดไปใช้ในการวิจัยหรือพัฒนานักศึกษาคูครูในสถาบันอื่น ๆ ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 1107 รูป/คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 245 รูป/คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) ได้แก่ เพศ อายุ หลักสูตรที่กำลังศึกษา สาขาวิชาที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม ลักษณะเป็นข้อสอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 25 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 5 หัวข้อธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความพอเพียงด้านละ 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นข้อสอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 25 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพครู 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการในชั้นเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านละ 5 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครู

2. สร้างแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมและแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครูตามเนื่อหารายละเอียด

3. นำร่างแบบทดสอบและแบบวัดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่าน ให้ช่วยพิจารณาตรวจดูความถูกต้อง และความเหมาะสมตามหลักวิชาการ และนำเสนอเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วจึงนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence)

4. นำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามการสร้างแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครู โดยคัดเลือกข้อคำถามให้เหลือเพียง 5 ข้อต่อคุณธรรมจริยธรรม 1 ด้านรวมทั้งสิ้น 25 ข้อ และแบบวัดสมรรถนะ ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ

5. นำแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครูที่ผ่านการพิจารณาแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครูที่ได้นำไปทดลองใช้ ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.50-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27-0.67 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนี KR20 มีค่าเท่ากับ 0.97 แบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครูมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.53-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.67 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนี KR20 มีค่าเท่ากับ 0.93 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือเพื่อใช้ในขั้นตอนต่อไป

7. นำแบบทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครู มาปรับปรุงเนื้อหาและข้อคำถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาคณะระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 245 รูป/คน และได้กลับคืนมา 245 รูป/คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมและระดับสมรรถนะวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดของคู่มือการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู

4.50 - 5.00 ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม/มีสมรรถนะวิชาชีพครู มากที่สุด

3.50 - 4.49 ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม/มีสมรรถนะวิชาชีพครู มาก

2.50 - 3.49 ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม/มีสมรรถนะวิชาชีพครู ปานกลาง

1.50 - 2.49 ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม/มีสมรรถนะวิชาชีพครู น้อย

1.00 - 1.49 ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม/มีสมรรถนะวิชาชีพครู น้อยที่สุด

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาคณะระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

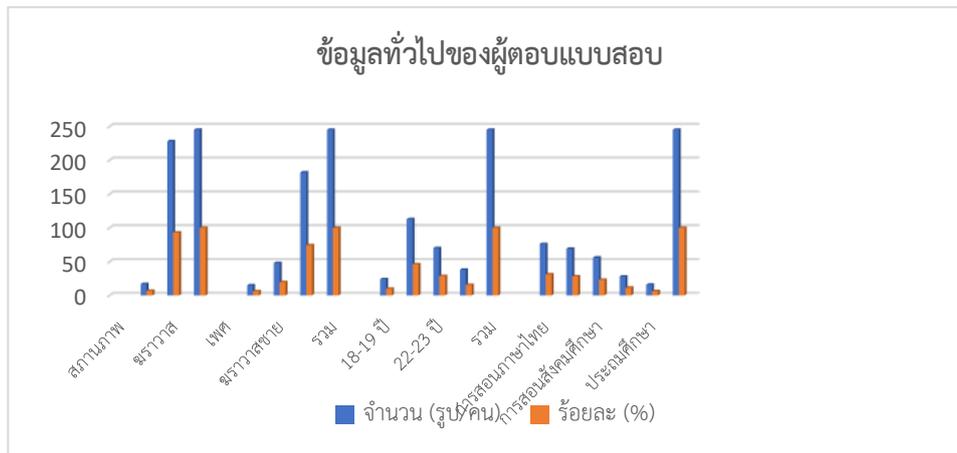
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) พร้อมส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายระดับของคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการพยากรณ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อผลลัพธ์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอตั้งที่ปรากฏในภาพที่ 1

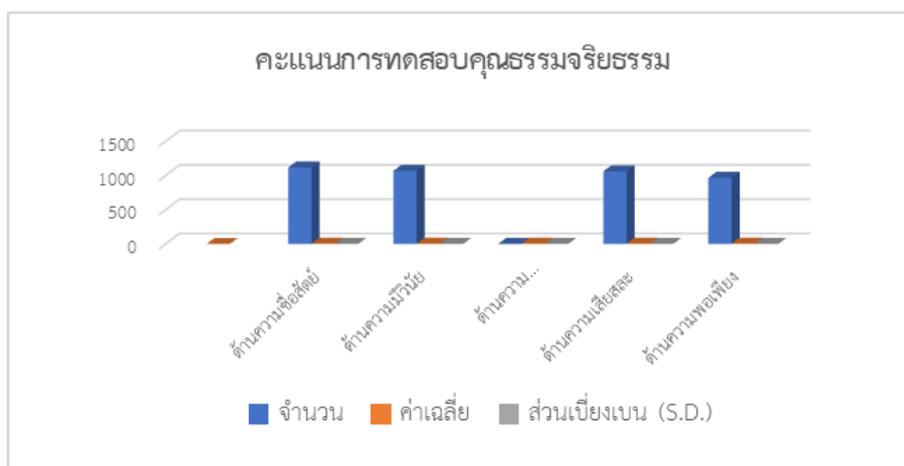

ภาพที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

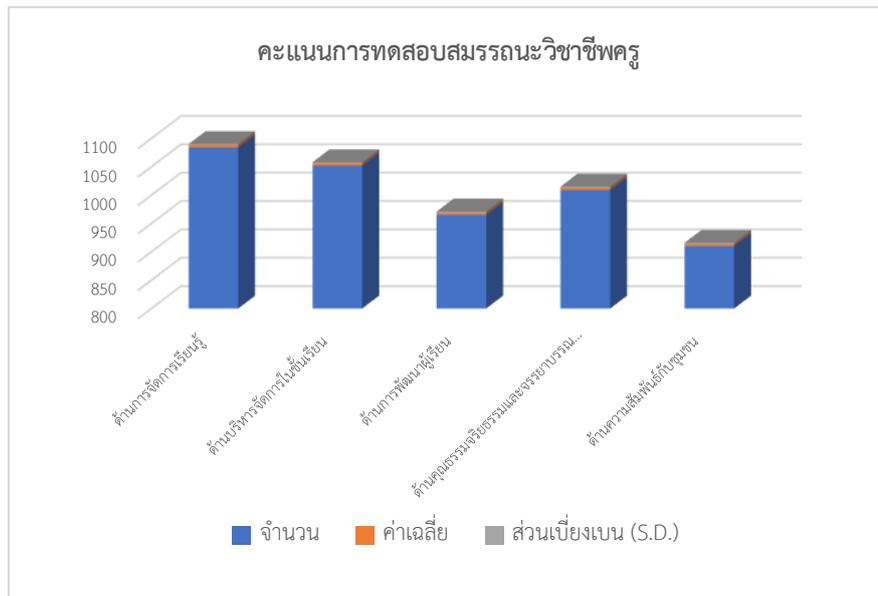
จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นบรรพชิต มีจำนวนทั้งสิ้น 17 รูป และเป็นชราวาสมีจำนวนทั้งสิ้น 228 คน นักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นบรรพชิต มีจำนวนทั้งสิ้น 15 รูป คิดเป็นจำนวนร้อยละ 6.10 นักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นชราวาส ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 182 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 74.30 ที่เหลือเป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 48 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 19.60

นักศึกษาส่วนใหญ่ช่วงอายุระหว่าง 20-21 ปีจำนวน 113 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.1 รองลงมามีนักศึกษาระหว่าง 22-23 จำนวน 70 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 28.6 ช่วงอายุมากกว่า 24 ปี จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 15.5 และนักศึกษาช่วงอายุระหว่าง 18-19 ปี จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 9.8

นักศึกษาที่เรียนคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 245 รูป/คน นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนสาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 76 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 31.00 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 28.20 สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 56 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 23.00 สาขาปฐมวัย จำนวน 28 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 11.40 และสาขาประถมศึกษา จำนวน 16 รูป/คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 6.40

ภาพที่ 2 คะแนนการทดสอบคุณธรรมจริยธรรม

ภาพที่ 3 คะแนนการทดสอบสมรรถนะวิชาชีพครู

2. ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความซื่อสัตย์	4.56	1.01	มากที่สุด
2. ความมีวินัย	4.35	1.13	มาก
3. ความรับผิดชอบ	4.15	1.21	มาก
4. ความเสียสละ	4.32	1.08	มาก
5. ความพอเพียง	3.93	1.34	มาก
รวม	4.44	4.83	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 4.83) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 1.01) ความมีวินัย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 1.13) ความเสียสละ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 1.08) ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.21) และ ความพอเพียง ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.34) ตามลำดับ

3. ความเข้าใจในสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเข้าใจสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพนักศึกษาครู

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.42	1.01	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.29	1.04	มาก
3. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	3.94	1.38	มาก
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.12	1.17	มาก
5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	3.71	1.33	มาก
รวม	4.10	4.34	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=4.34) พิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.42$, S.D.=1.01) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X}=4.29$, S.D.=1.04) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X}=4.12$, S.D.=1.17) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=3.94$ S.D. =1.38) และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{X}=3.71$, S.D.=1.33) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์คุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครู

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยวิธี Bivariate Correlation เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรหลักทั้งหมดในงานวิจัย โดยแยกเป็นคู่ ๆ ด้วยค่า Pearson Correlation ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพ

E/C	E ₁	E ₂	E ₃	E ₄	E ₅	C ₁	C ₂	C ₃	C ₄	C ₅
E ₁	1									
E ₂	.711**	1								
E ₃	.559**	.674**	1							
E ₄	.656**	.656**	.502**	1						
E ₅	.489**	.474**	.421**	.512**	1					
C ₁	.397**	.284**	.167**	.297**	.235**	1				
C ₂	.346**	.277**	.206**	.340**	.284**	.565**	1			
C ₃	.253**	.213**	.146*	.234**	.187**	.439**	.560**	1		
C ₄	.291**	.216**	.165**	.290**	.304**	.423**	.525**	.466**	1	
C ₅	.127*	.129*	.110	.203**	.412**	.318**	.332**	.265**	.359**	1

**p<.01, *p<.05

เมื่อ E1 คือ ความซื่อสัตย์ E2 คือ ความมีวินัย E3 คือ ความรับผิดชอบ E4 คือ ความเสียสละ E5 คือ ความพอเพียง C1 คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ C2 คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน C3 คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน C4 คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และ C5 คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า ความมีวินัยผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI.) อยู่ในกลุ่ม 2 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี

ที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .711 และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยสุดคือความพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .421 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์ของสมรรถนะวิชาชีพครู พบว่า ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .565 และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยสุดคือด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผู้เรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .265 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ความซื่อสัตย์กับการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ .397 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความถดถอย (Multiple Regression Analysis) ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครู

Model	Coefficients			t	Sig.
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta (β)		
Constant	2.41	.244		9.85	.000
ความซื่อสัตย์	.174	0.76	.203	2.27	.024
ความมีวินัย	-.012	.076	-.016	-.162	.871
ความรับผิดชอบ	-.051	.057	-.071	-.898	.370
ความเสียสละ	.120	.068	.149	1.77	.007
ความพอเพียง	.164	.045	.253	3.62	.000

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครูส่งผลต่อ สมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านความพอเพียง ($\beta = .253, p < 0.01$) ถัดมาคือด้านความซื่อสัตย์ ($\beta = .203, p < 0.05$) และความเสียสละ ($\beta = .149, p < 0.05$) ตามลำดับ

สรุปผล

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพ: การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน ซึ่งเป็นค่านิยมที่สังคมไทยให้ความสำคัญและถือปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมจึงถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน อีกทั้งยังมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผลและพอเพียง พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตสังคมที่มั่นคง ตลอดจน

เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ตระหนักถึงเหตุผลของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และร่วมกันสร้างคุณค่าที่ดึงดูดต่อสังคมไทย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของประยงค์ แสนบุราณ และ พิริยานาล พิริยวิจิตร (2567) กล่าวว่า การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น พบว่า นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมในด้านความเมตตาความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น ความมีวินัย ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความกตัญญูต่อบุคคลที่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ทองพูล ภูสิม และคณะ (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รวมถึงงานของพันธุ์ธัช ศรีทิพพันธุ์ และคณะ (2566) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเล่านิทาน พบว่าการส่งเสริมคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี และจิตอาสา มีประสิทธิภาพสูง การศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การปลูกฝังคุณธรรมควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิตจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างรากฐานทางจริยธรรมที่มั่นคง ในทำนองเดียวกัน การศึกษาของพระครูปลัดจักรพล สิริธโร และคณะ (2564) เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกด้าน ทั้งในรายวิชาการปฏิบัติกรรมฐาน กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ และโครงการพัฒนาคุณธรรมประจำปีซึ่งอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.447) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในการเรียนการสอนในรายวิชาการปฏิบัติกรรมฐาน อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.168) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.098) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี 2563 อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.145) โดยสรุปผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างพลเมืองคุณภาพ มีความรับผิดชอบ และมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายของสังคมสมัยใหม่ ทั้งยังสะท้อนแนวโน้มที่สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมีผลต่อความเข้าใจและพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของนักศึกษาอย่างชัดเจน

ผลการศึกษาความเข้าใจสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการวางแผน ออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งบ่งบอกถึงทักษะในการดูแลชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามด้วยด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สะท้อนถึงจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และการยึดมั่นในหลักคุณธรรมของวิชาชีพครู ส่วนด้านการพัฒนาผู้เรียน ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในการส่งเสริมศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่เป็นจุดที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อให้นักศึกษาครู มีทักษะในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนอย่างเข้มแข็ง โดยสรุปผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาครูมีความเข้าใจในสมรรถนะวิชาชีพครูในระดับที่น่าพึงพอใจในทุกมิติ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความสอดคล้องกับแนวทางที่หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้กำหนดไว้ใน คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ฝึกสอน) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 (วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565) ซึ่งเน้นย้ำให้นิสิตครูได้ นำความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ มาบูรณาการในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงโดยขอช่วยการฝึกครอบคลุมน การปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย การปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา และสาระการฝึกทักษะที่นิสิตต้องแสดงออกถึงความสามารถในการ วาง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเลือกใช้สื่อเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียนและ การนำผลการประเมินมาพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งล้วนเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับ สมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ สมรรถนะที่ 1: การปฏิบัติหน้าที่ครูครอบคลุมการวางแผนเป็นแบบอย่างที่ดี การตรงต่อเวลา มีวินัยในตนเอง และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู สมรรถนะที่ 2: การจัดการเรียนรู้มีขีดความสามารถในการออกแบบแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยี และสามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง สมรรถนะที่ 3: ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนนิสิตควรมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนรวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและสังคมโดยรอบจากการศึกษางานวิจัยของ กรกมล ชูช่วย และคณะ (2564) กล่าวว่า สมรรถนะทั้ง 3 ด้านนี้เป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพครูอย่างมืออาชีพ และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานวิชาชีพครู อย่างแท้จริง เช่นเดียวกับงานงานวิจัยของ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ที่ระบุว่า การประเมินสมรรถนะครูครอบคลุมทั้งด้านความรู้ พฤติกรรมการทำงาน และทัศนคติ โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน และสามารถชี้วัดระดับสมรรถนะของแต่ละบุคคลได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับ วิชาการณ เอกวรรณัง และคณะ (2560) พบว่า การประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูควรใช้เครื่องมือที่มีความชัดเจน โปร่งใส เป็นธรรม และสะท้อนพฤติกรรมที่สังเกตได้จริง ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์นิเทศก์และครูที่เลี้ยงสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างตรงจุด และนิสิตนักศึกษาสามารถประเมินตนเองเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแสดงให้เห็นว่า โมเดลวิเคราะห์ความถดถอยของตัวแปรคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความพอเพียง สามารถทำนายสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. = .000, R² = .209) ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรด้านคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะวิชาชีพครู ได้ร้อยละ 20.9 เมื่อพิจารณาตัวแปรพบว่า ตัวแปรความซื่อสัตย์ (Sig. = .024) และความพอเพียง (Sig. = .000) มีอิทธิพลต่อสมรรถนะวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ตัวแปรความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ ไม่มีนัยสำคัญ โดยเฉพาะความมีวินัยมีค่า Sig. สูงสุด (Sig. = .871) แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์เชิงทำนายต่อสมรรถนะวิชาชีพครู ในกลุ่มตัวอย่างชุดนี้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในมิติต่าง ๆ พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ความมีวินัยกับความซื่อสัตย์ ($r = .711, p < .01$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ความพอเพียงกับความรับผิดชอบ ($r = .421, p < .01$) ผลดังกล่าวสะท้อนว่า นักศึกษาที่มีความซื่อสัตย์มักมีวินัยในการปฏิบัติงาน และในทางตรงกันข้าม ความพอเพียงกับความรับผิดชอบอาจแสดงออกในบริบทที่ต่างกัน ด้านสมรรถนะวิชาชีพครู คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ การบริหารจัดการชั้นเรียนกับการจัดการเรียนรู้ ($r = .565, p < .01$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ความสัมพันธ์กับชุมชนกับการพัฒนาผู้เรียน ($r = .265, p < .01$) ซึ่งสะท้อนว่าความสามารถในการจัดการชั้นเรียนของนักศึกษามีความสอดคล้องอย่างมากกับทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะที่การมีส่วนร่วมกับชุมชนยังมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพียงเล็กน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับสมรรถนะวิชาชีพครูพบว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ สมรรถนะวิชาชีพครูโดยรวม กับ คุณธรรมจริยธรรมโดยรวม ($r = .793, p < .01$) ผลนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นครู หากนักศึกษาครูมีจริยธรรมที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่วิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่ม 2 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี
Vol 20 No 1 (January – April 2026)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนานิสิตครูระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีความสำคัญกับการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการประเมินสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อให้บัณฑิตสามารถประเมินตนเอง และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น นักศึกษาครูจากหลายมหาวิทยาลัย หรือเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยสายพุทธกับสายทั่วไป เพื่อให้เห็นความแตกต่างด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะวิชาชีพครู
2. ศึกษาความเปลี่ยนแปลงตามช่วงชั้นปีการศึกษา (ปี 1-4) เพื่อดูพัฒนาการของคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดการเรียน
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณธรรมเฉพาะด้านกับสมรรถนะเฉพาะด้าน เช่น “ความพอเพียง” กับ “การบริหารจัดการในชั้นเรียน” หรือ “ความเสียสละ” กับ “ความสัมพันธ์กับชุมชน” เพื่อพัฒนาแนวทางเฉพาะในการฝึกอบรม

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล ชูช่วย, สุดารัตน์ ศรีมา และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2564). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *Journal of Roi Kaensam Academe*, 7(1), 138-148.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา.
- คุรุสภา. (2562). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2562/ คู่มือจรรยาบรรณวิชาชีพครู*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- จุฑาภรณ์ ยมพมาศ และกนกกร ศิริสุข. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารทางการศึกษา*, 1(2), 46-61.
- ทองพูล ภูสิม, ศักดิ์พงษ์ หอมหวาน และสมบัติ ฤทธิเดช. (2554). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(1), 176-186.
- ประยงค์ แสนบุราณ และพิริยานถ พิทยาวิจิตร. (2567). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานในการไปทัศนศึกษาที่อินเดีย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 13(3), 122-136.
- พระครูใบฎีกาขลากร อดตกาโร และพันธัฐ ศรีทิพันธุ์. (2567). การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. *Journal of Philosophical Vision*, 29, 46-58. <https://doi.org/10.14456/JPV.2024.4>
- พระครูปลัดจันทรพล สิทธิโร, พิมพ์อร สดเอี่ยม และบุญช่วย ศิริเกษ. (2564). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 7(2), 89-106.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49-53.
- พันธัฐ ศรีทิพันธุ์, วิไลรัตน์ จุลเดช และรัชชวิ เถาโต. (2566). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอนุบาล 2 โดยการประยุกต์ใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร.*, 11(2), 362-376.

- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2568). *วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2568, จาก <https://www.mbu.ac.th/about/post-2625>.
- วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. (2565). *คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ฝึกสอน)*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิภาวรรณ เอกวรรณัง, พิกุล เอกวรรณกร และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2560). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 9(2), 119-131. <https://doi.org/10.53848/irdssru.v9i2.214174>
- วิศกร ยศหนองทุ่ม, สุพจน์ แสงเงิน, พิชัย สุริยะสุขประเสริฐ, ปิ่นปิ่นท์ นฤนาทบุญทรัพย์ และชยสร สมบุญมาก. (2567). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารรัชต์ภาคย์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 18(58), 316–335.
- สิทธิชัย ดีลัน. (2559). คุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 16(1).47-55.
- อริยา คุณา และหริรักษ์ แก้วกับทอง. (2559). *สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัย ชุมเหล็ก, พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร, และกมล บุตรชาวี. (2563). การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. *วารสารปัญญา*, 27(1), 69–80.
- Charin, M., & Koravit, J. (2021). Professional Competence Development of Social Studies Teacher in Thailand Education Sandbox. *Journal of Education and Learning*, 10(6), 112. <https://doi.org/10.5539/jel.v10n6p112>
- Jean Gabriel, G.-D., Luis, P., & Yolanda, H.-E. (2020a). Impact of academic integrity on workplace ethical behaviour. *International Journal for Educational Integrity*, 16(1), 2. <https://doi.org/10.1007/s40979-020-0051-3>
- Jean Gabriel, G.-D., Luis, P., & Yolanda, H.-E. (2020b). Impact of academic integrity on workplace ethical behaviour. *International Journal for Educational Integrity*, 16(1), 1–18. <https://doi.org/10.1007/s40979-020-0051-3>.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for “intelligence.” *American Psychologist*, 28(1), 1–14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>.
- Nurul, K., & Noni, A. (2018, October 17-18). *The Effect of Ethics on Academic Performance Student of the Faculty of Economics and Business*. [Paper presentation]. The 19th Malaysia Indonesia International Conference on Economics, Management and Accounting (MIICEMA), Pontianak.
- Titivorada, P. (2021). Expected and Actual Learning Outcomes of Teacher Students Based on National Qualifications Framework for Higher Education. *Journal of Education and Learning*, 10(6), 18-22. <https://doi.org/10.5539/jel.v10n6p18>
- Ujsara, P., Kamontip, S., & Pattama, R. (2024). Development of indicators and moral intelligence scales for junior high school students: Mixed-method research. *BMC Psychology*, 12(1), 174. 1-7. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01640-w>.